

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ

Κωνσταντινούπολη, 18 Νοεμβρίου 1999

Ο Πρωθυπουργός Κώστας Σημίτης παραχώρησε συνέντευξη Τύπου στους Έλληνες και ξένους δημοσιογράφους, αμέσως μετά το τέλος των εργασιών της απογευματινής συνεδρίας της Συνόδου Κορυφής του ΟΑΣΕ. Στην αρχή της συνέντευξης, ο Πρωθυπουργός είπε, εισαγωγικώς, τα εξής:

Κυρίες και κύριοι,

"Το πρώτο θέμα το οποίο θα θίξω είναι η συνάντησή μου με τον Πρωθυπουργό της Τουρκίας κ. Ετσεβίτ. Όπως είπα, σήμερα το πρωί, είχαμε με τον κ. Ετσεβίτ μια φιλική συζήτηση, συζήτηση η οποία περιστράφηκε γύρω από τα θέματα τα οποία απασχολούν τις δύο χώρες.

Εγώ, μεταξύ άλλων, ανέφερα στον κ. Ετσεβίτ θέματα όπως: Το Κυπριακό, την υφαλοκρηπίδα, την αμφισβήτηση του Διεθνούς Δικαίου και των Διεθνών Συνθηκών στο χώρο του Αιγαίου και τόνισα ότι είναι επιβεβλημένο στα θέματα αυτά να υπάρχει πρόοδος.

Η πορεία των σχέσεών μας έχει αποδείξει ότι η ένταση μεταξύ των δύο λαών, των δύο χωρών δεν ωφελεί κανέναν. Κατά κανόνα, οι λαοί μας είναι εκείνοι οι οποίοι καλούνται να πληρώσουν το τίμημα της σύγκρουσης και της πόλωσης. Και το τίμημα αυτό είναι πάντα υψηλό. Και είναι αντίθετο προς τα αισθήματα φιλίας τα οποία υπάρχουν στους δύο λαούς. Είναι αντίθετο προς τα συμφέροντα για συνεργασία, για προσπάθεια ευημερίας, για την κοινή προσπάθεια προκοπής.

Όπως ξέρετε, εδώ και αρκετό καιρό, έχει ξεκινήσει μια συζήτηση, ένας διάλογος ο οποίος έχει περιστραφεί σε συγκεκριμένα θέματα. Θέματα τουρισμού, περιβάλλοντος, οικονομικών και εμπορικών σχέσεων, πολιτισμού, πολυμερούς περιφερειακής συνεργασίας σε σχέση με την εγκληματικότητα, την παράνομη μετανάστευση και τα ναρκωτικά. Αυτός ο διάλογος είναι ένα ελπιδοφόρο ξεκίνημα. Ανοίγει το δρόμο για μια από κοινού αντιμετώπιση κρίσιμων θεμάτων, θεμάτων που είναι κρίσιμα για την ευημερία των δύο λαών.

Στην εβδομάδα που τρέχει, μέχρι τις 25 του μηνός, θα γίνουν άλλες έξι συναντήσεις. Και ελπίζουμε ότι αυτές οι έξι συναντήσεις θα εξασφαλίσουν πρόοδο στη συνεννόηση πάνω σε αυτά τα θέματα.

Υπάρχει και ένα θέμα ενός ευρύτερου διαλόγου, το οποίο είχε τεθεί παλαιότερα από την Τουρκία. Εμείς και τότε και σήμερα, σε σχέση με τον

ευρύτερο αυτό διάλογο, ο οποίος αφορά τα θέματα που ανέφερα πριν, τα κεντρικά θέματα των ελληνοτουρκικών σχέσεων, έχουμε δηλώσει ότι δεν πρόκειται να οδηγήσει σε θετικό αποτέλεσμα. Έχει πραγματοποιηθεί από το 1974 μέχρι το 1994 και στη διάρκεια αυτή αντί να αναδείξει συγκλίνουσες κατευθύνσεις, έχει οδηγήσει στη δημιουργία νέων προβλημάτων. Γι αυτό, όταν υπάρξει συζήτηση, θα υπάρξει συζήτηση μόνο πάνω σε ένα συγκεκριμένο θέμα. Και συγκεκριμένο θέμα -για να αναφέρω ένα παράδειγμα- είναι αυτό της υφαλοκρηπίδας. Έχουμε πει, επανειλημμένα, ότι η παραπομπή του θέματος της υφαλοκρηπίδας στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης προϋποθέτει να υπάρχει μια συμφωνία, σε σχέση με τα θέματα που θα τεθούν υπόψη του Διεθνούς Δικαστηρίου, μια καταγραφή των διαφορών για να μπορέσει το Δικαστήριο να δικάσει. Αυτή είναι μια νοητή συζήτηση. Αλλά, διάλογος για να βρεθούν λύσεις γενικά, αυτός ο διάλογος δεν είναι εκείνος ο οποίος πιστεύουμε εμείς ότι μπορεί να προσφέρει αυτή τη στιγμή.

Μίλησα με τον κ. Ετσεβίτ και για θέματα σχετικά με τους σεισμούς. Εξέφρασα τη λύπη μου για τα γεγονότα και τη συμπαράστασή μου στον τουρκικό λαό. Και όπως ξέρετε, ανέφερα στον κ. Ετσεβίτ την απόφασή μου να προσφέρουμε άλλες 150 κατοικίες -πέρα από όσα προσφέρονται και δεν θέλω να μπω σε τεχνικές λεπτομέρειες- κατοικίες οι οποίες θα προσφερθούν από το τέλος Δεκεμβρίου και αρχές Ιανουαρίου, όταν θα έχουν τακτοποιηθεί οι ανάγκες που υπάρχουν στη χώρα μας, γιατί όπως γνωρίζετε και στη χώρα μας είχαμε σεισμούς.

Εκείνο το οποίο τόνισα επίσης, κοντά στα προηγούμενα που ανέφερα, είναι ότι χρήσιμη και σημαντική είναι η αδιατάρακτη συμβίωσή μας στη μεγάλη οικογένεια του Διεθνούς Δικαίου, η εφαρμογή αυτών των κανόνων, γιατί από αυτή την εφαρμογή εξαρτάται η ειρηνική συμβίωση των δύο λαών.

Όσον αφορά την ευρωπαϊκή προοπτική της Τουρκίας, δήλωσα και πάλι, ότι εμείς στηρίζουμε την προοπτική αυτή. Πιστεύουμε ότι από τη θετική πρόοδο της Τουρκίας σε σχέση με την Ευρωπαϊκή Ένωση, θα υπάρξουν οφέλη και για την Ε.Ε. και για την Τουρκία και για την Ελλάδα. Θα υπάρξουν οφέλη, γιατί θα υπάρχει ένα πιο σταθερό πλαίσιο σχέσεων. Θα υπάρξουν οφέλη γιατί θα είναι δυνατή, πιο στενή, με νέους όρους η συνεργασία στον οικονομικό τομέα.

Αλλά, επίσης είπα ότι για να στηρίξουμε αυτή την προοπτική, δεν θα πρέπει να μεταφέρουμε τα προβλήματα, όπως υπάρχουν σήμερα, στο πλαίσιο της Ε.Ε.. Αυτό σημαίνει ότι δεν υπάρχει -και αυτό ήταν πάντα σαφές από τη δική μας πλευρά- αποδοχή της υποψηφιότητας, χωρίς όρους και προϋποθέσεις. Η αποδοχή της υποψηφιότητας πρέπει να γίνει με τέτοιο τρόπο, ώστε η Ε.Ε. να παραμείνει μια Κοινότητα χωρών που βασίζεται στη φιλία και τη συνεργασία. Δεν υπάρχουν μέσα στην

Ε.Ε. -και δεν υπάρχουν στο πλαίσιο και όσων συνεργάζονται με την Ε.Ε.- περιθώρια για αντιδικίες και αντιθέσεις.

Γι αυτό και πιστεύω ότι όσα μας χωρίζουν πρέπει να ενταχθούν σε μια διαδικασία ρύθμισης. Αυτό θέλουν οι λαοί μας. Αυτό θέλει ο καινούργιος κόσμος στο ξεκίνημα του 21ου αιώνα, όπου η συνεννόηση, η συνεργασία, τα κοινά συμφέροντα και οφέλη, η ειρήνη και οι αρχές του Διεθνούς Δικαίου και της καλής γειτονίας μετράνε πάνω από όλα. Σε αυτά πρέπει να δώσουμε σημασία. Και αν δώσουμε σε αυτά σημασία, μπορούμε να βρούμε απαντήσεις. Πρέπει, όμως, να υπάρξει βούληση για να υπάρξουν απαντήσεις.

Η Ελλάδα έκανε μια σειρά από κινήσεις και πιστεύει ότι τώρα θα πρέπει να υπάρξει ανταπόκριση για να προχωρήσουμε σε αυτό το δρόμο. Αυτά όσον αφορά τη συνάντησή μου με τον κ. Ετσεβίτ.

Στο πλαίσιο της Συνόδου Κορυφής συζήτησα και με διάφορους άλλους αρχηγούς κρατών και πρωθυπουργούς. Αναφέρω τον κ. Σρέντερ, τον κ. Γιούνκερ, τον κ. Πέρσον, τον κ. Αθνάρ και τον κ. Φερχόφσταντ.

Ενα άλλο θέμα για το οποίο θέλω να σας ενημερώσω είναι αυτή καθεαυτή η Σύνοδος Κορυφής του ΟΑΣΕ. Η Σύνοδος αυτού του Οργανισμού για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη, είναι μια Σύνοδος η οποία πραγματοποιείται σε τακτά χρονικά διαστήματα. Έχει σκοπό να επιθεωρήσει, να εξετάσει την εξέλιξη που υπήρξε και να χαράξει κάποιες νέες κατευθύνσεις.

Όπως ξέρετε, ο ΟΑΣΕ είναι ένα δημιούργημα του ψυχρού πολέμου. Ήταν μια προσπάθεια της τότε Σοβιετικής Ένωσης και των ΗΠΑ να περιορίσουν αντιθέσεις, να συνεργασθούν. Μετά την κατάρρευση του τείχους πήρε μια νέα μορφή, έχει ένα ευρύτερο περιεχόμενο, αλλά πάντα είμαστε σε αναζήτηση αυτό το περιεχόμενο να διευρυνθεί ακόμη. Εμείς στηρίζουμε αυτή την προσπάθεια και πιστεύουμε ότι ο ΟΑΣΕ πρέπει να είναι ένας πυλώνας κοντά στον ΟΗΕ και την Ε.Ε. για τη συνεργασία και την ασφάλεια στην Ευρώπη. Ο ΟΗΕ είναι ένας πολύ μεγάλος Οργανισμός, που αγκαλιάζει όλο τον κόσμο. Αρα, δεν μπορεί να σκύψει όσο πρέπει σε ειδικά ευρωπαϊκά προβλήματα. Η Ε.Ε. από την άλλη πλευρά είναι μικρότερη. Έτσι, χρειάζεται κάτι που να αγκαλιάζει όλη την Ευρώπη και μέσα σε αυτό να συνεργάζονται και άλλες χώρες - όπως οι ΗΠΑ, ο Καναδάς, η Ρωσία- για ειρήνη. Αυτό επιδιώκεται και πιστεύω ότι έχουμε πετύχει αρκετά θέματα.

Γνωρίζετε ότι υπάρχει κάποιος έλεγχος εξοπλισμών. Υπάρχει παρακολούθηση, από όλα τα μέρη, των ασκήσεων με βάση τις αρχές της αμοιβαιότητας. Υπάρχει παρουσία του ΟΑΣΕ στις εστίες κρίσης και προσπάθειες να υπερβούν τα εμπλεκόμενα μέρη την κρίση.

Εμείς πιστεύουμε ότι ο ΟΑΣΕ είναι ένα χρήσιμο συμπλήρωμα των άλλων δύο οργανισμών και χαιρετίζουμε την προσπάθεια ενίσχυσής του. Και για το λόγο αυτό χαιρετίζουμε και τα διάφορα συγκεκριμένα μέτρα, τα οποία είναι τεχνικά και δεν θα ήθελα να σας τα αναλύσω για να μη σας κουράσω. Θα σας δώσουμε διάφορα κείμενα στα οποία εστιάστηκε η προσπάθεια αυτές τις δύο ημέρες. Η κεντρική ιδέα είναι ότι θα πρέπει να υπάρχει μια γρήγορη παρέμβαση συνεννόησης και συνεργασίας, καθώς και αστυνομικής παρουσίας για να μπορεί να αντιμετωπίζονται οι κρίσεις.

Ο κόσμος σήμερα θέλει ειρήνη και συνεργασία. Και αυτή την ειρήνη και συνεργασία πρέπει να επιδιώκουμε με όλα τα μέσα.

Σας ευχαριστώ και ακούω τις ερωτήσεις σας.

Β. ΠΕΤΟΥΡΗ (NET): *Κύριε Πρόεδρε, πώς θα αξιολογούσατε τη συνάντησή σας με τον Τούρκο ομόλογό σας κ. Μπουλέντ Ετσεβίτ; Αναμένετε αποτελέσματα; Πιστεύετε ότι υπήρξαν αποτελέσματα ή εκτιμάτε ότι αποτελεί απλώς την απαρχή για τη μεσοπρόθεσμη εξομάλυνση των ελληνοτουρκικών σχέσεων;*

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Συνάντησα τον κ. Ετσεβίτ και ο κ. Ετσεβίτ συνάντησε εμένα για να ανταλλάξουμε απόψεις, γύρω από τα θέματα που μας απασχολούν. Αυτό έγινε, πιστεύω, με πολύ θετικό τρόπο και όπως σας είπα το κλίμα ήταν φιλικό. Πιστεύω ότι από την ανταλλαγή αυτών των απόψεων θα υπάρχει προβληματισμός και στην πλευρά του κ. Ετσεβίτ και βεβαίως υπάρχουν και σκέψεις για τη συνέχεια την οποία πρέπει να δώσουμε στις προσπάθειές μας και από τη δική μας πλευρά. Κάθε ανταλλαγή απόψεων είναι χρήσιμη σε αυτό τον κόσμο.

ΕΙΡ. ΚΑΡΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ (ΤΑ ΝΕΑ): *Κύριε Πρόεδρε, δύο ερωτήσεις σε σχέση με το Ελσίνκι. Η τουρκική υποψηφιότητα, θα λέγατε μετά τη συζήτηση που είχατε με τον Τούρκο ομόλογό σας, ήρθε κοντύτερα, απομακρύνθηκε, είναι ανεξάρτητη, πώς την τοποθετείτε, δηλαδή, σε σχέση...*

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Ούτε μακρύτερα, ούτε κοντύτερα. Ήταν εκεί ακριβώς που ήταν.

ΕΙΡ. ΚΑΡΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ: *Η δεύτερη ερώτηση είναι, εάν ισχύει ότι τα "ανταλλάγματα", οι όροι και οι προϋποθέσεις που λέτε για το Ελσίνκι, πρέπει να έρθουν από τους "15" και από την Τουρκία.*

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Εμείς θέλουμε, όπως σας εξήγησα, μια ρύθμιση η οποία βοηθά να ξεπεράσουμε τα προβλήματα. Εναπόκειται σε όλους τους εμπλεκόμενους να τη βρουν.

Ν. ΜΕΓΓΡΕΛΗΣ (ΑΝΤΕΝΝΑ): Κύριε Πρόεδρε, η δήλωση που έκανε ο κ. Ετσεβίτ, μετά τη συνάντησή σας, ότι κανείς στην Τουρκία δεν έχει επεκτατικές βλέψεις σε βάρος της Ελλάδας είναι ικανοποιητική για την Ελλάδα; Μήπως, θα τη θέλαμε σε κάποια άλλη μορφή;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Η δήλωση αυτή είναι πολύ θετική, είναι πολύ ικανοποιητική, αλλά αυτά τα οποία είπα πριν ισχύουν.

Θ. ΡΟΥΣΣΟΠΟΥΛΟΣ (STAR): Κύριε Πρόεδρε, ακούσαμε τον Πρόεδρο των ΗΠΑ να λέει στην τουρκική Εθνοσυνέλευση ότι η Ελλάδα έχει πάρει τα ρίσκα της στον ελληνοτουρκικό διάλογο. Τί περιμένετε εσείς στη συζήτηση που θα έχετε με τον κ. Κλίντον στην Αθήνα ειδικά σε αυτό το θέμα;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Με τον κ. Κλίντον είχα και μια συζήτηση σήμερα το πρωί.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΙ: Δεν μας το είπατε αυτό.

Θ. ΡΟΥΣΣΟΠΟΥΛΟΣ: Πείτε μας, τότε, τί είπατε;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Δεν σας το είπα, γιατί σας μίλησα για τις προγραμματισμένες συναντήσεις μου και γι αυτό δεν ανέφερα αυτή τη συνάντηση, επειδή προέκυψε. Συζητήσαμε ακριβώς αυτό το θέμα της ειρήνης και συνεργασίας στην Ανατολική Μεσόγειο, της υποψηφιότητας της Τουρκίας, της προσπάθειας να ξεπεραστούν οι αντιθέσεις. Ανέφερα τις θέσεις μας και είπα ότι θα συνεχίσουμε αυτή τη συζήτηση στην Αθήνα. Και η συζήτηση στην Αθήνα είναι μια σημαντική ευκαιρία να παρουσιάσουμε την άποψή μας, να εξηγήσουμε τί επιδιώκουμε και πιστεύω και να πείσουμε. Γιατί, εκείνο το οποίο επιδιώκουμε είναι ακριβώς να μην υπάρχουν εντάσεις. Αλλά, να το πετύχουμε με τέτοιο τρόπο, ώστε να τελειώνει το θέμα.

Κ. ΑΔΑΜ (ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ): Κύριε Πρόεδρε, πριν γίνει η συνέντευξη και οι δηλώσεις σας, όλη την ημέρα από τις πληροφορίες που είχαμε από ελληνικές πηγές, η εικόνα που έχουμε διαμορφώσει μέχρι στιγμής είναι ότι ο κ. Ετσεβίτ σας επρότεινε ένα διμερή διάλογο για συμφωνημένο και περιορισμένο χρονικό διάστημα, περίπου έξι μηνών, για όλα τα θέματα και αν αυτό δεν γίνει εφικτό, τότε να συμφωνήσουν οι δύο χώρες σε ποιά θέματα δεν συμφωνούν για να υπάρξει από κοινού το Δικαστήριο της Χάγης. Η πρώτη διευκρινιστική ερώτηση είναι, επιβεβαιώνετε αυτές τις πληροφορίες που έχουμε από τις ελληνικές πηγές; Και ένα δεύτερο θέμα, όταν λέτε ο διάλογος θα γίνει σε συγκεκριμένα θέματα, π.χ. η υφαλοκρηπίδα, αυτό εννοείτε ότι θα συζητηθούν και τα συναφή με την

υφαλοκρηπίδα θέματα, όπως θαλάσσια σύνορα, χωρικά ύδατα, εναέριος χώρος;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Δεν επιβεβαιώνω αυτό το οποίο ακούσατε και κάτι τέτοιο δεν ειπώθηκε καθόλου. Εκείνο το οποίο συζητήθηκε ήταν το εξής -και γι αυτό προφανώς υπάρχει μια λάθος αντίληψη: Οτι ο διάλογος για την υφαλοκρηπίδα, αν γίνει -και αυτό ειπώθηκε από τη δική μου πλευρά- πρέπει να γίνει με καθορισμό ενός συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος και υποχρέωση ότι εάν δεν καταλήξει σε λύση, να οδηγηθεί το θέμα στο Δικαστήριο. Και θα έχει ο διάλογος αυτός και αντικείμενο. Αυτό που λέμε συνυποσχετικό. Αυτή είναι η γνωστή ελληνική θέση, η οποία έχει υποστηριχτεί από παλιά.

Όσον αφορά το δεύτερο ερώτημά σας, οι εμπειρογνώμονες θα συζητήσουν όλα τα θέματα τα οποία δημιουργούν το πλαίσιο για να συζητήσει το Δικαστήριο.

Κ. ΑΔΑΜ: *Με διμερή διάλογο.*

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Βεβαίως, με τρίτους θα συζητήσουμε τα του Δικαστηρίου;

ΑΛ. ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ (ΜΕΓΑ): *Κύριε Πρόεδρε, υπάρχουν τις τελευταίες ημέρες επανειλημμένες δηλώσεις τόσο του κ. Ετσεβίτ, όσο και του κ. Τζεμ, οι οποίες υιοθετούν την άποψη Ντενκτάς για το Κυπριακό, ότι η μόνη λύση είναι τα δύο ξεχωριστά κράτη. Πιστεύετε ότι αυτό είναι κάτι που θέτει κάποια εμπόδια στην πορεία προς το Ελσίνκι ή πιστεύετε ότι είναι κάτι το οποίο μπορεί να ξεπεραστεί ενόψει των διαπραγματεύσεων της Νέας Υόρκης;*

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Ο κ. Ετσεβίτ το πρώι δήλωσε, γιατί όπως σας είπα ανέφερα το Κυπριακό, ότι δεν θα ήθελε στη σημερινή συνάντησή μας να συζητήσουμε αυτό το θέμα, γιατί έχει τις απόψεις του και οι απόψεις του είναι γνωστές. Από εκεί και πέρα το Κυπριακό είναι ένα θέμα σημαντικό για την Ελλάδα και πάντα θα του δίνουμε σημασία. Ελπίζουμε ότι η συζήτηση η οποία θα ξεκινήσει, θα είναι μια συζήτηση μακρά και θα δώσει και αποτελέσματα ουσίας. Δεν θα σταματήσει μετά από λίγο και δεν θα γίνει προσπάθεια από πλευράς της τουρκοκυπριακής κοινότητας να περιοριστεί μόνο σε διαδικαστικά θέματα.

ΧΡ. ΠΟΥΛΙΔΟΥ (ΑΥΓΗ): *Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα να σας ρωτήσω εάν στη συζήτηση για την υφαλοκρηπίδα αποκομίσате κάποια εντύπωση από την τουρκική αντίδραση και αν διαβλέπετε κάποια μετατόπιση της τουρκικής πλευράς;*

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Δεν διαπίστωσα κάτι τέτοιο. Δεν διαπίστωσα μετατόπιση.

Γ. ΕΛΕΝΟΠΟΥΛΟΣ (FLASH): Κύριε Πρόεδρε, θέλω να θέσω λίγο διαφορετικά την ερώτηση. Από τί εξαρτάται εάν θα γίνει ο διάλογος για συγκεκριμένα θέματα, π.χ. για την υφαλοκρηπίδα;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Ο διάλογος για την υφαλοκρηπίδα εξαρτάται από την απόφαση της τουρκικής πλευράς να συζητήσουμε αυτό το συγκεκριμένο θέμα και να μη συζητάμε εφ' όλης της ύλης και για όλα τα θέματα.

ΕΥΣΤ. ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗΣ (ΤΟ ΒΗΜΑ): Κύριε Πρόεδρε, φοβούμαι ότι θα είμαι λίγο έξω από το μέχρι στιγμής πνεύμα, αν ρωτήσω για το σημερινό Summit που γίνεται. Τα Βαλκάνια και η περιοχή η οποία προ δέκα ετών και προ 25 ετών δεν ετύγχανε της μεγάλης προσοχής της Δυτικής Ευρώπης, σήμερα αντιμετωπίζονται με την πραγματικότητα που υπάρχει στην περιοχή; Πώς το βλέπετε, γιατί δεν ξέρουμε ακόμη τί τελικό αποτέλεσμα βγαίνει;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Από τις επαφές τις οποίες είχα σήμερα προκύπτει ότι υπάρχει ένας έντονος προβληματισμός γύρω από τις εξελίξεις. Οτι μετά τον πόλεμο στο Κοσσυφοπέδιο διαμορφώθηκε μια κατάσταση, αλλά αυτή η κατάσταση παρουσιάζει πολλά προβλήματα και είναι ανάγκη όλοι οι συμμετέχοντες και κυρίως εμείς, οι χώρες των Βαλκανίων, να δούμε πώς μπορούμε να ρυθμίσουμε τα προβλήματα αυτά για να μην υπάρξουν νέες και πιο έντονες κρίσεις.

ΚΥΠΡΙΟΣ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Σε προέκταση της απάντησης που δώσατε στον κ. Παπαχελά, η Ελλάδα είναι διατεθειμένη να μπλοκάρει, έστω για λίγο χρονικό διάστημα, την ενταξιακή πορεία της Τουρκίας ή την αναβάθμισή της σε περίπτωση που ο κ. Ντενκτάς ακολουθήσει μια αδιάλλακτη τακτική; Γιατί, όπως ο ίδιος δήλωσε θα μεταβεί στη Νέα Υόρκη για να συζητήσει περί συνομοσπονδίας και ότι αν πιεστεί για οτιδήποτε άλλο θα αποχωρήσει.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Πρώτα από όλα, δεν υπάρχει ενταξιακή πορεία της Τουρκίας. Θέλω να το αποσαφηνίσουμε αυτό. Η υποψηφιότητα της Τουρκίας έχει ένα χαρακτήρα που δεν είναι ο χαρακτήρας που έχουν άλλες υποψηφιότητες. Στις άλλες υποψηφιότητες αρχίζει αμέσως μια διαπραγμάτευση για την ένταξη. Στην περίπτωση της Τουρκίας από όσους προτείνεται η υποψηφιότητα λέγεται ότι δεν πρόκειται να αρχίσει αμέσως μια διαπραγμάτευση για την ένταξη της Τουρκίας. Και εμείς έχουμε θέσει το ερώτημα ότι θα πρέπει να ξεκαθαριστεί ο χαρακτήρας αυτός της υποψηφιότητας, γιατί δεν θεωρούμε ότι μπορεί να υπάρχει υποψηφιότητα, χωρίς δικαιώματα, υποχρεώσεις, ένα ορισμένο πλαίσιο. Μπορεί να αργήσει πολύ η ενταξιακή διαπραγμάτευση, αλλά η υποψηφιότητα δεν είναι μια υποψηφιότητα που μπαίνει στο συρτάρι και μένει

εκεί για πολλά χρόνια. Έχει ορισμένο πλαίσιο και πρέπει να δούμε ποιό είναι το πλαίσιο αυτό. Από εκεί και πέρα, όσον αφορά τις διαπραγματεύσεις, σας είπα ότι για τις συνεννοήσεις τις οποίες κάνουμε, σε σχέση με τα θέματα αυτά, δεν μπορώ να πάρω θέση, γιατί βρίσκονται σε εξέλιξη.

Κ. ΓΕΝΑΡΗΣ (ΡΙΚ): Κύριε Πρόεδρε, από τις δηλώσεις του Τούρκου Πρωθυπουργού προκύπτει μια εμμονή της τουρκικής πλευράς να εξουδετερωθεί ο κυπριακός παράγοντας που επηρεάζει ή που λαμβάνεται υπόψη στις ελλαδοτουρκικές σχέσεις. Με αυτή τη δεδομένη σχέση, ποιές μπορεί να είναι οι προοπτικές του διαλόγου;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Θέλω να σας υπενθυμίσω ότι η Ελλάδα υποστήριξε την ενταξιακή πορεία της Κύπρου. Οτι μετά την απόφαση που ελήφθη το 1995 υπήρξαν συνεχείς προσπάθειες και άρχισαν οι διαπραγματεύσεις για την ένταξη, πράγμα το οποίο πολλοί δεν θεωρούσαν δυνατό. Η Ελλάδα, επίσης, υποστηρίζει τη συνεννόηση στο πλαίσιο του ΟΗΕ. Γνωρίζετε ότι επί πολύ καιρό οι διαπραγματεύσεις αυτές είχαν σταματήσει. Υπήρχε ένα νεκρό σημείο και ότι μετά την επιστολή του Γενικού Γραμματέα ξαναρχίζει αυτή η διαδικασία. Υπάρχουν ερωτηματικά για το ποια θα είναι η έκταση της διαδικασίας, ποιό θα είναι το αντικείμενό της. Ξαναρχίζει αυτή η διαδικασία. Εμείς τη θέλουμε, όπως είπαμε, ουσιαστική και αυτό σημαίνει ότι το Κυπριακό είναι στο προσκήνιο. Είπα και πριν ότι έχει σημασία για μας.

Γ. ΔΕΛΑΣΤΙΚ (ΠΡΙΝ): Κύριε Πρόεδρε, ο κ. Ετσεβίτ στις δηλώσεις που έκανε μετά τη συνάντησή μας, επανέφερε ουσιαστικά τη θέση που είχε ο Τουργκούτ Οζάλ όταν συναντήθηκε με τον Ανδρέα Παπανδρέου στο Νταβός, να μπει το Κυπριακό στο ράφι. Φυσικά, από όσα είπατε είναι φανερό ότι δεν συμμερίζεστε μια τέτοια άποψη...

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Αλλά, εγώ θα έλεγα, κ. Δελαστίκ - δεν ξέρω ποιά ήταν η πρόθεση του κ. Ετσεβίτ και δεν μπορώ να το ερμηνεύσω - ότι από τη συζήτηση προέκυψε πως δεν ήθελε εκείνη τη στιγμή να συζητήσουμε αυτό το θέμα. Δεν μπορώ να πω ότι είχε τέτοια πρόθεση. Θα ήταν λάθος να δεχθώ τη δική σας ερμηνεία.

Γ. ΔΕΛΑΣΤΙΚ: Η δήλωση που έκανε -γιατί φυσικά εγώ δεν ήμουν παρών στις διαπραγματεύσεις- ήταν διαφορετική. Εβαζε γενικότερα το θέμα. Εάν οι Τούρκοι έχουν αυτή την άποψη για το Κυπριακό να μη συζητηθεί, εσείς μας είπατε ότι στο θέμα της υφαλοκρηπίδας δεν σημειώθηκε πρόοδος στην προοπτική θέσης στο να προσεγγίσουν την άποψή μας για τη συζήτηση κάποιου συγκεκριμένου θέματος, εν πάση περιπτώσει, τότε υπάρχει καμία ελπίδα σε αυτό το διάλογο;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Πάντα υπάρχουν ελπίδες να καταλήξουμε. Και όπως διαπιστώνετε και εσείς υπάρχει μια κινητικότητα γύρω από αυτά τα θέματα, ενώ πριν από λίγο καιρό δεν υπήρχε κινητικότητα. Στη διεθνή πολιτική ζωή, όπως και στην πολιτική ζωή κάθε χώρας κανείς πιέζει, προχωρά, υπάρχουν καθυστερήσεις, υπάρχουν πισωγυρίσματα, αλλά αλίμονο αν κλείσουμε τα θέματα και πούμε "σταματήσαμε". Δεν σταματήσαμε και θα προχωρήσουμε.

Β. ΚΑΝΕΛΟΠΟΥΛΟΣ (ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ): *Κύριε Πρόεδρε, στη συνάντηση που είχατε με τον Αμερικανό Πρόεδρο είπατε ότι συζητήσατε θέματα που αφορούν την Ανατολική Μεσόγειο, θέματα ειρήνης και συνεργασίας, φαντάζομαι και θέματα του ευρωπαϊκού προσανατολισμού της Τουρκίας. Δεν μας είπατε αν αναφέρατε κάτι για το Κυπριακό.*

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Ναι. Ανέφερα το Κυπριακό. Το ανέφερε και ο κ. Κλίντον.

Β. ΚΑΝΕΛΟΠΟΥΛΟΣ: *Βρήκατε κατανόηση από τον Αμερικανό Πρόεδρο για τις ελληνικές θέσεις;*

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Με τον κ. Κλίντον συζητήσα πέντε, επτά, οκτώ λεπτά. Γι αυτό δεν ανέφερα, όπως σας είπα, δεν ανέφερα τη συνάντησή μας. Ήταν μια συνάντηση όπου υπήρξε μια ανάπτυξη θέσεων.

Β. ΚΑΝΕΛΟΠΟΥΛΟΣ: *Η πρώτη σας εκτίμηση ποιά είναι;*

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Θα τα πούμε στην Αθήνα.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: *Με τον κ. Σρέντερ τί συζητήσατε;*

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Με τον κ. Σρέντερ συζητήσα τα θέματα του Ελσίνκι, όπως τα έχω συζητήσει και με τους άλλους.

Ν. ΜΠΟΓΓΙΟΠΟΥΛΟΣ (ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ): *Κύριε Πρόεδρε, χαρακτηρίσατε ικανοποιητική τη δήλωση του κ. Ετσεβίτ για το ότι κανείς στην Τουρκία δεν διεκδικεί τίποτα από την Ελλάδα. Θεωρείτε ότι μέσα σε αυτό το "τίποτε" ανήκουν και οι γκρίζες ζώνες; Αυτό είναι το πρώτο μου ερώτημα. Και το δεύτερο, θα ήθελα την άποψή σας για τη θέση που καταγράφεται στο κείμενο του Χάρτη Ευρωπαϊκής Ασφάλειας, σύμφωνα με την οποία οτιδήποτε θίγει τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, οδηγεί στο δικαίωμα για έξωθεν επέμβαση σε βάρος της εθνικής κυριαρχίας, όπως είπε σήμερα ο κ. Κλίντον στην ομιλία του;*

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Οσον αφορά το πρώτο ερώτημά σας, πρέπει να πω ότι όταν ο αρχηγός ενός κράτους που έχει προβάλλει ορισμένες διεκδικήσεις ή ορισμένα αιτήματα, κατά διάφορους τρόπους, λέει ότι δεν

έχουμε διεκδικήσεις, δεν έχουμε αιτήματα, το θεωρώ ότι είναι θετικό. Από εκεί και πέρα, δεν ρώτησα τον κ. Ετσεβίτ πώς ερμηνεύει τις δηλώσεις του. Πιστεύω ότι πρέπει να καταγράψουμε μια δήλωση έτσι όπως ειπώθηκε και από εκεί και πέρα να κάνουμε τη δουλειά μας για να δώσουμε σε αυτή τη δήλωση και σε οποιαδήποτε δήλωση ένα περιεχόμενο τέτοιο που να κατοχυρώνει την ειρήνη και τη συνεργασία.

Όσον αφορά το δεύτερο ερώτημά σας, γνωρίζετε ότι αυτό είναι ένα μεγάλο θέμα και αν δείτε το κείμενο του Χάρτη Ευρωπαϊκής Ασφάλειας, θα διαπιστώσετε ότι εμείς επιμείναμε -και μέσα στο συγκεκριμένο κείμενο αναφέρεται- ότι οι όποιες παρεμβάσεις πρέπει να γίνονται μέσα στο πλαίσιο του ΟΗΕ με αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας. Το λένε τα χαρτιά.

Τ. ΜΠΕΡΜΠΕΡΑΚΗΣ (ΜΙΛΛΙΕΤ): Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα να ρωτήσω, οι κινήσεις που αναμένετε από την τουρκική πλευρά, εξ όσων κατάλαβα, αφορούν θέματα εκδήλωσης καλής θέλησης, όπως έχει κάνει η ελληνική πλευρά ή αλλαγή στάσης σε πολιτικά θέματα ουσίας;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Δεν ξέρω πώς να διακρίνω τη μια από την άλλη κατηγορία τις οποίες περιγράφετε. Εγώ θέλω να ξεπεράσουμε προβλήματα. Να βάλουμε μπροστά διαδικασίες για να ξεπερνιούνται προβλήματα. Απλά, αυτό θέλω.

Σ. ΣΟΥΡΜΕΛΙΔΗΣ (ΗΜΕΡΗΣΙΑ): Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα να σας ρωτήσω αν περιμένετε την απάντηση από τον κ. Ετσεβίτ για τη συζήτηση του συνυποσχετικού πριν από το Ελσίνκι...

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Μα, δεν είπα εγώ ότι του ζήτησα να μου δώσει μια απάντηση. Εγώ απλώς ανέφερα αυτό το πρόβλημα. Ποιό είναι το παράδειγμα ενός συγκεκριμένου διαλόγου για ένα συγκεκριμένο θέμα που μπορεί να οδηγήσει σε λύση. Δεν υποσχέθηκε ο κ. Ετσεβίτ ότι θα μου δώσει μια απάντηση, ούτε του ζήτησα εγώ κάτι τέτοιο. Του είπα ότι πρέπει να γίνει αυτό το πράγμα.

Σ. ΣΟΥΡΜΕΛΙΔΗΣ: Μας εξηγήσατε ότι θα κριθεί εάν θα γίνει ή όχι αυτή η συζήτηση από την απάντηση του κ. Ετσεβίτ. Εγώ απλά ρωτάω, ενημερωτικά, αν αυτό που αναμένετε θα βαρύνει...

- **ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ:** Επειδή, κάποιος με ρώτησε τί θα γίνει, λέω ότι αν υπάρχει πολιτική βούληση τότε όλα τα θέματα μπορεί να προχωρήσουν. Θέλω να σας διευκρινίσω ότι θα ήταν λάθος να αντιληφθείτε ότι εγώ ζήτησα ή απαιτήσα ή ανέφερα κάτι στον κ. Ετσεβίτ και υπάρχει μια ημερομηνία ή κάποιο θέμα για απάντηση. Δεν υπάρχει κάτι τέτοιο. Ο κ. Ετσεβίτ και η Τουρκία έχουν την πρωτοβουλία να πάρουν τα μέτρα ή να κάνουν τις προτάσεις τις οποίες νομίζουν. Εμείς θέσαμε το θέμα.

Σ. ΚΟΧΕΝ (ΜΙΛΛΙΕΤ): Κύριε Πρωθυπουργέ, θα ήθελα να υποβάλω δύο ερωτήσεις. Η πρώτη ερώτηση: Με ποιές προσδοκίες ήρθατε εδώ στην Κωνσταντινούπολη;

Η δεύτερη ερώτηση: Συμμερίζετε τις τουρκικές φιλοδοξίες για την υποψηφιότητα της Τουρκίας στην Ε.Ε.;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Ως προς την πρώτη ερώτησή σας περί "προσδοκιών", δεν ήρθα εδώ στην Κωνσταντινούπολη να συζητήσω με τον Πρωθυπουργό κ. Ετσεβίτ, έχοντας κάποιες προσδοκίες. Αυτό που ήθελα -και αυτό έγινε- ήταν να παρουσιάσω τη θέση μας, να ακούσω από τον κ. Ετσεβίτ ποια είναι η δική του θέση και να του εξηγήσω ότι υπάρχουν κάποια προβλήματα τα οποία πρέπει να ξεπεραστούν, αλλά και κάποια θέματα στα οποία πρέπει να βρούμε μια λύση. Και βρήκα τη συζήτηση που είχα με τον κ. Ετσεβίτ -θα έλεγα- πολύ ενδιαφέρουσα. Και αυτό δεν αφορά τόσο τις γνωστές τουρκικές θέσεις που μου ανέπτυξε ο κ. Ετσεβίτ, αλλά το ότι, σε κάθε περίπτωση, διαπίστωσα πως πιθανώς μπορεί να υπάρξουν δυνατότητες περαιτέρω συζητήσεων στο μέλλον.

Ως προς το δεύτερο ερώτημα περί της υποψηφιότητας της Τουρκίας, η απάντησή μου δεν είναι διπλωματική, αλλά ειλικρινής. Θα απαντούσα ανειλικρινώς εάν έλεγα ότι συμμερίζομαι ή όχι τις τουρκικές θέσεις, διότι αυτό εξαρτάται από τους όρους και τις προϋποθέσεις, υπό τις οποίες η τουρκική υποψηφιότητα στην Ε.Ε. μπορεί να γίνει αποδεκτή. Και έχω τονίσει κατ'επανάληψη στους εκπροσώπους του ελληνικού Τύπου ότι συζητούμε αυτό το θέμα με όλα τα μέλη της Ε.Ε.. Και το συζητήσαμε επίσης -το ανέφερα στον κ. Ετσεβίτ- ότι πρόκειται για ένα ερώτημα που υποβάλλεται συχνά. Υπάρχει η θεωρία ότι υποστηρίζουμε την τουρκική υποψηφιότητα στην Ε.Ε., χωρίς κανέναν όρο θα έλεγα και αυτό δεν είναι αλήθεια. Ορισμένα πράγματα πρέπει να αποσαφηνίζονται. Γιατί, δεν επιθυμούμε στο μέλλον να έχουμε τα προβλήματα που έχουμε τώρα. Πρέπει να υπάρξει μια εξέλιξη, έστω μικρή, πάντως μια εξέλιξη, προκειμένου να ξεπεράσουμε αυτά τα προβλήματα για να έχουμε τη δυνατότητα να πετύχουμε λύσεις στο μέλλον.

Σας ευχαριστώ.